

Syndicale actie voeren werkt

Op woensdag 20 mei 2026 kwamen meer dan zevenhonderd personeelsleden en sympathisanten samen aan het kabinet van de minister van Onderwijs. Ze kwamen niet zomaar op straat. Ze kwamen omdat de geplande hervorming van de levensbeschouwelijke vakken veel meer was dan een technische aanpassing in lessentabellen of een organisatorische optimalisatie. Ze kwamen omdat ze voelden dat er geraakt werd aan de kern van onderwijs: jongeren vormen tot kritische, empathische en betrokken burgers.

De actie bracht leerkrachten rooms-katholieke, islamitische, orthodoxe, protestantse en joodse godsdienst samen met collega's niet-confessionele zedenleer. Mensen met verschillende overtuigingen stonden er schouder aan schouder. Dat beeld alleen al zei veel. Waar de geplande hervorming dreigde te verdelen, bracht het verzet tegen die hervorming mensen samen. Het maakte duidelijk dat levensbeschouwelijke vakken geen randfenomeen zijn, maar een essentieel onderdeel van brede vorming en samenleven op school.

Geen pedagogisch project, maar een besparingslogica

De hervorming werd voorgesteld met woorden als efficiëntie, flexibiliteit en modernisering. Maar wie de plannen grondig bekeek, kon niet anders dan vaststellen dat de pedagogische onderbouw bijzonder mager was. Achter de mooie woorden schulde vooral een besparingsoperatie. Dat hebben we op de actiedag ook scherp benoemd. Onderwijs is geen fabriek. Jongeren zijn geen cijfers in een Excelbestand. Levensbeschouwelijke vakken zijn geen resturen die men zomaar kan clusteren of herschikken. Het zijn vakken waarin jongeren leren nadenken over wie ze zijn, wat hen drijft, wat hen verbindt met anderen en hoe ze respectvol kunnen omgaan met verschil. In een samenleving die steeds harder polariseert, is het bijzonder kortzichtig om te besparen op vakken die dialoog, reflectie en wederzijds begrip centraal stellen. Jongeren worden vandaag overspoeld door slogans, meningen en snelle oordelen. Net daarom hebben ze nood aan plaatsen waar ze kunnen vertragen, nadenken, luisteren en spreken. Levensbeschouwelijke vakken bieden die ruimte.

De impact op mensen is reëel

De geplande hervorming was niet alleen inhoudelijk problematisch. Ook de impact op het personeel was bijzonder groot. Volgens impactanalyses kwamen ongeveer 1400 voltijdse betrekkingen op de helling te staan. Dat cijfer is op zich al indrukwekkend, maar achter elk cijfer schuilt een mens: een collega met ervaring, expertise en engagement. Het gaat over leerkrachten die dag na dag proberen jongeren te begeleiden in vragen over identiteit, waarden, zingeving, verantwoordelijkheid en samenleven. Het gaat over mensen die vaak over scholen heen werken, moeilijke opdrachten combineren en toch elke dag opnieuw proberen hun leerlingen nabij te zijn. Bovendien dreigde de impact groter te zijn dan op papier zichtbaar werd. Want hoeveel leerkrachten combineren levensbeschouwelijke vakken met andere opdrachten? Hoeveel expertise dreigt verloren te gaan wanneer opdrachten versnipperen of verdwijnen? Hoeveel scholen zouden moeten improviseren om de puzzel nog gelegd te krijgen? De onzekerheid op het terrein was groot.

Uitstel is belangrijk, maar het dossier ligt er nog

De beslissing van de Vlaamse Regering om de hervorming met minstens een jaar uit te stellen, is dan ook zeer goed nieuws. Het is een belangrijke erkenning van de bezorgdheden die door het werkveld en door de onderwijsvakbonden werden geuit. Het uitstel creëert opnieuw ademruimte, rust en perspectief voor duizenden personeelsleden en voor de scholen die met de hervorming geconfronteerd zouden worden. Belangrijk is ook dat de Vlaamse Regering nu het advies van de Raad van State afwacht en grondig wil bestuderen. Dat was precies een van de vragen van het gemeenschappelijk vakbondsfront. In een dossier met zulke grote inhoudelijke, juridische en personeelsgevolgen is dat geen detail. Het is verstandig bestuur. Hervormen kan alleen wanneer men de gevolgen ernstig onderzoekt, de rechtszekerheid bewaakt en het werkveld respectvol betreft. Tegelijk moeten we eerlijk blijven: uitstel is geen definitieve overwinning. Het dossier is niet van tafel. Het komende jaar zal cruciaal zijn. Maar zodra het advies van de Raad van State grondig wordt gelezen, zou het wel eens kunnen dat de regering de handdoek in de ring moet gooien. COC zal, samen met de andere vakbonden, het verdere overleg nauwgezet blijven opvolgen. Pedagogische kwaliteit, keuzevrijheid, werkbaarheid en rechtszekerheid blijven daarbij absolute prioriteiten.

Actie en overleg versterken elkaar

De voorbije weken hebben opnieuw aangetoond dat syndicale actie werkt, maar actie staat nooit los van inhoud. De manifestatie van 20 mei was geen geïsoleerde uitbarsting van ongenoegen. Ze was het zichtbare resultaat van volgehouden analyse, overleg, signalen uit scholen, juridische bezwaren en inhoudelijke argumenten. Onze vakbondsafgevaardigden, leden en bestuursleden hebben signalen van op de werkvloer doorgegeven. Zij hebben duidelijk gemaakt wat de plannen concreet zouden betekenen in scholen, voor collega's en voor leerlingen. Dat is de kracht van een vakbond: we spreken niet vanuit een ivoren toren, maar vanuit het echte onderwijsleven. Ook het gemeenschappelijk vakbondsfront speelde een belangrijke rol. Door samen op te treden, over levensbeschouwingen en vakbondsgrenzen heen, werd een signaal gegeven dat niet genegeerd kon worden. De grote aanwezigheid op 20 mei toonde hoe breed het draagvlak is voor kwaliteitsvolle levensbeschouwelijke vakken.

Meer dan jobs: een visie op onderwijs

Natuurlijk verdedigen wij werkgelegenheid. Dat is onze opdracht als vakbond. Maar in dit dossier ging het nooit alleen over jobs. Het ging ook en vooral over een visie op onderwijs. Onderwijs mag niet worden herleid tot meetbare output, efficiëntie en boekhoudkundige ingrepen. Onderwijs moet jongeren niet alleen voorbereiden op een job. Onderwijs moet mensen vormen. Dat betekent dat er ruimte moet blijven voor reflectie, dialoog, stilte, twijfel, ontmoeting en diepgang. Wie vandaag zegt dat burgerschap belangrijk is, kan morgen niet besparen op vakken die jongeren leren samenleven. Wie waarschuwt voor polarisatie, kan niet tegelijk snoeien in vakken die bruggen bouwen tussen mensen. Wie spreekt over respect, moet ook respect tonen voor de personeelsleden die hun opdracht elke dag waarmaken.

Een woord van dank

COC wil alle leden, vakbondsafgevaardigden, bestuursleden en sympathisanten die het dossier mee zichtbaar hebben gemaakt, bedanken. Wie er was op 20 mei, gaf een krachtig signaal. Wie collega's informeerde, vragen stelde, bezorgdheden door gaf of mobiliseerde, heeft mee het verschil gemaakt. Dank ook aan de collega's van de andere onderwijsvakbonden en aan iedereen die mee zorgde voor een breed front. De actie heeft getoond wat solidariteit betekent: mensen met verschillende achtergronden die samen opkomen voor kwaliteitsvol onderwijs.

Waakzaam, vastberaden en samen sterk

Het uitstel van de hervorming van de levensbeschouwelijke vakken is een belangrijke stap. Het geeft ademruimte. Het toont dat syndicale actie, inhoudelijke argumenten en volgehouden overleg resultaat kunnen opleveren. Maar het is geen eindpunt. COC blijft waakzaam. We zullen blijven wegen op dit dossier. We zullen blijven opkomen voor de collega's op de werkvloer. En we zullen blijven verdedigen dat onderwijs meer verdient dan besparen, organiseren en tellen. Ook in andere besparingsdossiers zal COC alles in het werk blijven stellen om te wegen op de besluitvorming, om de stem van het personeel te laten horen en om de gevolgen voor collega's, voor leerlingen, cursisten en studenten en voor academies, centra, (hoge)scholen en instellingen zichtbaar te maken. Dat zal nodig blijven, want het voorbije schooljaar was zwaar. Voor veel personeelsleden was het een jaar van onzekerheid, druk, moeilijke discussies en terechte bezorgdheid over de toekomst van hun job en ons onderwijs. Net daarom verdienen alle collega's nu ook rust, tijd om te herademen en ruimte om opnieuw energie op te doen. Want onderwijs gaat over meer dan lestijden. Het gaat over jongeren en volwassenen leren denken, luisteren, spreken en samenleven. Dat is de ziel van onderwijs. En precies daarom blijven wij zeggen: samen sterk voor onderwijs, samen sterk voor diepgang. Aan al onze leden, bestuursleden en vakbondsafgevaardigden wensen we een bijzonder deugdlopende welverdiende zomervakantie.

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

**Wie spreekt over respect,
moet ook respect tonen
voor de personeelsleden
die hun opdracht elke dag
waarmaken.**

